Lietas Nr. A420266414
Lietas arhīva Nr. A42-00283-15/5

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 31.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Aija Pāvele,

piedaloties atbildētājas Valsts vides dienesta pārstāvei /pers. A/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Nordeks apsardze D" pieteikumu par Valsts vides dienesta 2014.gada 3.janvāra lēmuma Nr.1A/2014 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2013.gada 1.novembrī Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, balstoties uz saņemtajiem lietas materiāliem, sastādīja pārbaudes aktu Nr.472-33/2013, kurā konstatēti Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4.panta pirmās un otrās daļas, 15.panta pirmās daļas, likuma „Par piesārņojumu" 4.panta pirmās daļas 1., 2., un 5.punkta pārkāpumi un ierosināta administratīvā pārkāpuma lietvedība. Ar minēto pārbaudes aktu pieteicējai tika uzdoti trīs rīkojumi: Rīkojums Nr.1 - sniegt Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei informāciju kā iznomātajā īpašumā tiek nodrošināta siltumapgāde, ūdensapgāde un atkritumu apsaimniekošana, iesniedzot informāciju apstiprinošu dokumentu kopijas. Izpildes termiņš - 20.11.2013.

Rīkojums Nr.2 - SIA „Nordeks Apsardze D" pilnvarotajam pārstāvim ierasties uz protokola par administratīvo pārkāpumu sastādīšanu Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē 25.11.2013. Rīkojums Nr.3 - uzsākt izgāzto atkritumu izvešanu no teritorijas un to nodošanu atkritumu apsaimniekotājiem, kuri ir saņēmuši attiecīgu atkritumu apsaimniekošanas atļauju. Atkritumu nodošanas aktu kopijas iesniegt Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē līdz 27.01.2014.

[2] Nepiekrītot pārbaudes aktā konstatētajam, pieteicēja to apstrīdēja iesniedzot sūdzību 2013.gada 10.decembrī *(lietas 36.lapa)*. Sūdzībā norādīts, ka /adrese/ b/n, Rīgā tiek uzglabāti celtniecības materiāli (prece), kas tiek uzglabāti no 1999.gada un paredzēti asfaltbetona seguma atjaunošanai. Nekādus pārkāpumus pieteicēja nav veikusi.

[3] Izskatot pieteicējas sūdzību, Valsts vides dienests 2014.gada 3.janvārī pieņēma lēmumu Nr.1A/2014, ar kuru atstāts negrozīts Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2013.gada 1.novembra pārbaudes akts Nr.472-33/2013. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pārbaudes aktā uzdotie rīkojumi Nr.1 un Nr.2 nav administratīvie akti, bet izdoti administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros, tāpēc tie nav pārsūdzami Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

[3.2] Rīkojums Nr.3 uzdots pamatojoties uz saņemto informāciju par /adrese/ b/n, Rīgā konstatētajiem atkritumiem uz augsnes, proti, 15-20 atkritumu kaudzēm apmēram 100m^2 platībā. Saskaņā ar 2009.gada 1.jūnija apsaimniekošanas līgumu un 2009.gada 1.jūnija vienošanos Nr.1 starp nekustamā īpašuma īpašnieci /pers. C/ un SIA „Nordeks apsardze D" minētajā zemesgabalā notiek saimnieciska darbība.

[3.3] Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4.panta pirmā daļa nosaka, ka atkritumu apsaimniekošanu veic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību, bet otrā daļa nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi un veikts uzskaitījums, kādā veidā. Minētā likuma 15.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka atkritumu savākšana, pārkraušana, šķirošana, uzglabāšana, reģenerācija vai apglabāšana ir atļauta tikai tam paredzētās vietās. Secīgi Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 12.punkts noteic, ka atkritumu uzglabāšana ir atkritumu glabāšana tam speciāli piemērotās un aprīkotās vietās to turpmākai reģenerācijai vai apglabāšanai (izņemot īslaicīgu uzglabāšanu – mazāk par trim mēnešiem) to rašanās, šķirošanas un savākšanas vietās daudzumos, kas nerada kaitējumu videi vai draudus cilvēku veselībai.

Ministru kabineta 2012.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus" 1.pielikumā atkritumu klasifikatora 750.punktā (1701.grupa) ir minēts betons, ķieģeļi, flīzes, kārniņi, keramika, bet 761.punktā (1703.grupa) asfalts, darva un darvas produkti.

Tieši pieteicēja, kā nekustamā īpašuma iznomātāja ir atbildīga par atkritumu uzglabāšanu, tādējādi pamatoti uzdots atkritumus izvest no teritorijas un nodot atkritumu apsaimniekotājiem, kuri saņēmuši nepieciešamo atļauju.

[3.4] Pieteicējas arguments, ka nekustamajā īpašumā tiek uzglabāti celtniecības materiāli (prece), kas tiek uzglabāti no 1999.gada asfaltbetona seguma atjaunošanai tikai apliecina to, ka atkritumi bez attiecīgas atļaujas ir uzglabāti ilgstoši un nav svarīgi kādam mērķim atkritumi tiek uzglabāti. Veicot atkritumu uzglabāšanu uz augsnes bez atļaujas pieteicēja rada piesārņojuma draudus.

[4] Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja 2014.gada 4.februārī iesniegusi pieteikumu tiesā, lūdzot lēmumu atcelt.

Pieteikumā norādīts, ka rīkojums Nr.1 nav izpildāms, jo /adrese/ b/n, Rīgā neatrodas būves. Rīkojums Nr.2 - Valsts vides dienests nav iesniedzis pierādījumus, ka paziņojums pieteicējas pārstāvim būtu nogādāts savlaicīgi.

Par Rīkojumu Nr.3 - būvmateriāli zemesgabalā tiek uzglabāti likumīgi saskaņā ar objekta pieņemšanas-nodošanas aktu ekspluatācijā ar Valsts

vides dienesta atbildīgās personas parakstu. Būvmateriāli teritorijā atrodas no 1999.gada.

[5] 2014.gada 10.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikuma precizējums, kurā norādīts, ka līdz zemesgabala apsekošanai tajā tika uzglabāti būvmateriāli asfaltbetona seguma atjaunošanai. Pieteicējai nav zināms, kādā veidā būvmateriāli apmainīti pret būvgružiem. Lietā nepieciešams noskaidrot nezināmā liecinieka un smagās automašīnas vadītāja personību. Protokola sastādīšana notika nelikumīgi, nepieaicinot pieteicējas pārstāvi.

2015.gada 26.janvārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteikuma precizējums, kurā norādīts, ka 2013.gada 10.septembrī ap plkst.16.00 zemesgabalā /adrese/ b/n, Rīgā uz pieteicējai piederošajiem būvmateriāliem – trotuāra apmalēm, granti, oļiem, nezināma persona izgāza aptuveni 15-20 nepārstrādātu atkritumu kaudzes. Pieteicēja zemesgabalā nav ierīkojusi neatļautu atkritumu glabātuvi un neveic atkritumu pārstrādi. Lietā nav pierādījumu, ka pieteicēja zemesgabalā būtu nodarbojusies ar atkritumu pieņemšanu un nelikumīgu uzglabāšanu. Administratīvā pārkāpuma lietu apelācijas instances tiesa atgrieza atpakaļ pirmās instances tiesai, jo pieteicēja nepamatoti saukta pie administratīvās atbildības. Pieteicēja lūdz uzlikt par pienākumu Valsts vides dienestam noskaidrot personu, kura organizēja nelikumīgo atkritumu izgāšanu pieteicējas apsaimniekotajā zemes gabalā un vainīgajai personai uzlikt pienākumu izvest atkritumus par saviem līdzekļiem.

[6] 2014.gada 28.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Valsts vides dienesta paskaidrojums, kurā atbildētājs pieteikumu neatzīst pamatojoties uz lēmumā minēto.

[7] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve pieteikuma neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

[8] Pieteicējas pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. 2015.gada 9.martā Administratīvajā rajona tiesā ir saņemts pieteicējas lūgums izskatīt lietu bez pieteicējas pārstāvja piedalīšanās. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 214.pantu, tiesa atzīst, ka lietu ir iespējams izskatīt bez pieteicējas pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies atbildētāja paskaidrojumus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[10] Attiecībā uz pārbaudes akta Nr.472-33/2013 rīkojumu Nr.1 un Nr.2 Lēmumā jau pamatoti ir norādīts, ka minētie rīkojumi ir procesuālas darbības administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros un nav pārsūdzami kā administratīvie akti Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā, līdz ar to tiesa izskatāmās lietas ietvaros nevērtēs minētajos rīkojumos noteiktos pienākumus pēc būtības.

Attiecībā uz rīkojumā Nr.3 norādīto pienākumu, kas ar Lēmumu atzīts par tiesisku pieteicējai noteikts pienākums – uzsākt izgāzto atkritumu izvešanu no teritorijas un to nodošanu atkritumu apsaimniekotājiem, kuri ir saņēmuši attiecīgu atkritumu apsaimniekošanas atļauju. Atkritumu nodošanas aktu kopijas iesniegt Valsts vides dienesta Lielrīgas Reģionālajā vides pārvaldē. Izpildes termiņš 2014.gada 27.janvāris.

Tādējādi ietā ir pārbaudāms, vai Valsts vides dienests ir tiesiski pieteicējai noteicis minēto pienākumu.

[11] Lēmums pamatots ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 12.punktu, 4.panta pirmo daļu un 15.panta pirmo daļu, likuma „Par piesārņojumu" 4.panta pirmās daļas 1., 2. un 5.punktu, kā arī Vides aizsardzības likuma 20.panta trešo daļu un 21.panta pirmās daļas 7.punktu.

Lietā nav strīda par to, ka zemes gabalā/adrese/ b/n, Rīgā (kadastra Nr./numurs A/) Valsts vides dienests ir konstatējis atkritumu kaudzes, kuru sastāvā ir asfaltbetona un dzelzsbetona gabali, proti, 15-20 atkritumu kaudzes 100 m^2 platībā. Minētais ir fiksēts gan 2013.gada 1.novembra pārbaudes aktā Nr.472-33/2013, gan uzņemtajās fotogrāfijās *(lietas 39., 54..lapa)*.

Lietā arī nav strīda, ka pieteicēja ir zemes gabala iznomātāja *(lietas 22.lapa)* un piesārņojums ir fiksēts tieši pieteicējas lietošanā esošajā zemes gabalā.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējai ir pienākums nodrošināt atkritumu izvešanu no zemes gabala, ja piesārņojumu ir radījusi cita nenoskaidrota persona.

[12] Vērtējot pieteicējas argumentus kopsakarā ar tiesību normām, tiesa tos atzīst par nepamatotiem šādu iemeslu dēļ.

[12.1] Pienākumu sakopt sev piederošo īpašumu un uzturēt to brīvu no atkritumiem noteic Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15.panta ceturtā daļa kas paredz, ka zemes īpašnieks, kura īpašumā tiek prettiesiski novietoti sadzīves, bīstamie un ražošanas atkritumi tam neparedzētā vietā, nodod tos atkritumu apsaimniekotājam, kurš ir saņēmis atļauju attiecīgo atkritumu apsaimniekošanai, sedz šo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas un ir tiesīgs prasīt zaudējumu atlīdzību no šo atkritumu radītāja. Ja attiecīgo atkritumu radītājs ir noskaidrots, atkritumu apsaimniekošanas izmaksas sedz šis attiecīgo atkritumu radītājs.

No minētās tiesību normas secināms, ka tieši pieteicēja ir atbildīga par atkritumu izvešanu no zemes gabala un nodošanu atļauju saņēmušam atkritumu apsaimniekotājam, proti, Rīkojumā Nr.3 pamatoti konstatēts pieteicējas pienākums veikt minētās darbības. Savukārt attiecības ar iespējamo piesārņotāju ir risināmas regresa kārtībā, pieteicējai piedzenot zaudējumus par atkritumu izvešanu no vainīgās personas civilprocesuālā kārtībā. Konkrētajā gadījumā Valsts vides dienesta pienākums nav konstatēt iespējamo zemesgabala piesārņotāju, lai uzliktu pieteicējai pienākumu izvest atkritumus.

Turklāt konkrētajā gadījumā ir apšaubāms, ka atkritumi zemesgabalā tika izgāzti bez pieteicējas ziņas, jo pieteicējas pārstāvis jau sākotnēji, gan paskaidrojumos Valsts vides dienestam, gan pieteikumā tiesai norādīja, ka zemesgabalā glabāja celtniecības materiālus, kas sastāv no dzelzsbetona trotuāra apmalēm un asfaltbetona 150m^3 apmērā, proti, pieteicēja ir norādījusi uz tādu pat atkritumu kaudžu sastāvu kā konstatējis Valsts vides dienests, tikai nosaucot tos par celtniecības materiāliem (preci). Lai arī minētos būvgružus (atkritumus) var izmantot celtniecībā, tomēr saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.302 „Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus" 1.pielikumu šādi materiāli ir uzskatāmi par atkritumiem, un to glabāšana saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15.panta pirmo daļu ir atļauta tikai tam paredzētās vietās, saņemot minētā likuma 12.panta pirmajā daļā noteikto atļauju.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka tikai pieteikuma precizējumos, kas saņemti tiesā 2015.gada 26.janvārī pieteicējas pārstāvis norāda uz citādu glabāto „celtniecības materiālu" sastāvu - granti, oļiem, un vairs nepiemin asfaltbetonu. Minētais liecina par to, ka pieteicēja apzinās, ka viņas iepriekš uzskaitītie, it kā teritorijā glabātie celtniecības materiāli - dzelzsbetona apmales un asfaltbetona gabali, ir uzskatāmi par atkritumiem, nevis celtniecības materiāliem un, ka tie teritorijā tiek glabāti jau ilgstoši.

Ievērojot to, ka pieteicēja nav saņēmusi atļauju atkritumu apsaimniekošanai, tai skaitā glabāšanai, Valsts vides dienests ir pamatoti konstatējis Atkritumu apsaimniekošanas likuma normu pārkāpumus.

[12.2] Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 5.punkts noteic, kas ir atkritumu valdītājs, proti, persona, kuras faktiskajā varā atkritumi atrodas.

Tā kā saskaņā ar Civillikuma 875.pantu faktiskā vara tiek identificēta ar valdījumu, bet saskaņā ar Civillikuma 927.pantu valdījums ir īpašnieka tiesību saturā ietilpstoša tiesība, tad zemes gabals ar tajā esošajiem sadzīves atkritumiem ir pieteicējas kā zemes nomnieces valdījumā un pieteicēja ir atzīstama par atkritumu valdītāju.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 16.panta pirmā daļa noteic, ka sadzīves atkritumu radītājs vai valdītājs:

1) piedalās pašvaldības organizētajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, ievērojot normatīvos aktus par atkritumu apsaimniekošanu (arī pašvaldības izdotos saistošos noteikumus) un noslēdzot līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu un pārvadāšanu ar atkritumu apsaimniekotāju, kurš ir noslēdzis attiecīgu līgumu ar pašvaldību;

2) sedz visas izmaksas, kas saistītas ar viņa radīto sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu.

[12.3] Vides aizsardzības likuma 18.panta 7.punkts un 21.panta pirmās daļas 7.punkts noteic Valsts vides dienesta kompetenci vides kontroles jomā, tostarp, attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu un administratīvo aktu izdošanu, līdz ar to tiesa atzīst, ka atbildētājs ir pieņēmis Lēmumu savas kompetences ietvaros, uzdodot pieteicējai noteiktā termiņā veikt zemes gabala /adrese/ b/n, Rīgā sakopšanu – atkritumu izvešanu un nodošanu atkritumu apsaimniekotājam.

[13] Pastāvot šādiem lietas tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Nordeks apsardze D" pieteikumu par Valsts vides dienesta 2014.gada 3.janvāra lēmuma Nr.1A/2014 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Pāvele